

Inspiration till läsning och ordkonst

Bokpaket för år 7–9 år 2026

SYDKUSTENS
ORDKONSTSKOLA

LWS

Lisi Wahls stiftelse
för studieunderstöd

INNEHÅLL

Introduktion	3
Bokurval för åk 7–9	3
Allmänna diskussionsfrågor	4
Frågor kring karaktärer, miljö och handling	4
Inspirationsuppgifter inför läsningen	4
Avdic, Åsa: <i>Strandhäxan</i>	5
Backe Åstot, Moa: <i>Det är om dig jag skriver</i>	6
Behm, Jukka: <i>Wonderkid</i>	7
Dahlgren, Helena: <i>Döda drömmars ö</i>	8
Hella, Filippa: <i>Elefanten Algots lidanden</i>	9
Lockhart, E.: <i>Vi föll isär</i>	10
Nyberg, Sebastian: <i>Hovnarrens hemlighet</i>	11
Helhetsmaterial	12
Allmänna diskussionsfrågor	13
Frågor kring karaktärer, miljö och handling	13
Sahlin, Per: <i>Grå zon</i>	14
Sahlin, Per: <i>Grå zon</i> – Koll på orden.....	16
Läskarta Sahlin, Per: <i>Grå zon</i>	17
Söderberg, Marta: <i>Främlingskameleont</i>	18
Söderberg, Marta: <i>Främlingskameleont</i> – Koll på orden	20
Läskarta Söderberg, Marta: <i>Främlingskameleont</i>	21
Tuurna, Stefanie: <i>Maamaa</i>	22
Tuurna, Stefanie: <i>Maamaa</i> – Koll på orden	24
Läskarta Tuurna, Stefanie: <i>Maamaa</i>	25
Välkommen på inspirationsträff för lärare!	26
Sugen på mera ordkonst?	26

INTRODUKTION

Varje läsår erbjuder Lisi Wahls stiftelse för studieunderstöd skolor för årskurs 7–9 möjligheten att ansöka om bokpaket. Skolorna kan välja att ansöka om klassuppsättningar eller enskilda böcker för att användas i undervisningen. Titlarna har valts av Sydkustens ordkonstskola som även skapat detta material.

I materialet finns allmänna diskussionsuppgifter och specifika inspirationsuppgifter inför läsningen av varje enskild bok. Till tre av titlarna har ordkonstskolan skapat ett mer utförligt material med läskarta, ordlistsuppgifter samt ytterligare kreativa ordkonstuppgifter som fördjupar läsoplevelsen under och efter läsningen.

Läs- och skrivglädje!

Bokurval för åk 7–9

- **Avdic, Åsa: *Strandhäxan***
- **Backe Åstot, Moa: *Det är om dig jag skriver***
- **Behm, Jukka: *Wonderkid***
- **Dahlgren, Helena: *Döda drömmars ö***
- **Hella, Filippa: *Elefanten Algots lidanden***
- **Lockhart, E.: *Vi föll isär***
- **Nyberg, Sebastian: *Hovnarrens hemlighet***
- **Sahlin, Per: *Grå zon****
- **Söderberg, Marta: *Främlingskameleont****
- **Tuurna, Stefanie: *Maamaa****

* Till dessa titlar finns ett helhetsmaterial med läskartor, ordlistsuppgifter samt ordkonstuppgifter.

Allmänna diskussionsfrågor

De allmänna diskussionsfrågorna kan användas under läsningen av vilken som helst bok. Diskussionsfrågorna berör karaktärer, miljö samt handling och uppmuntrar läsaren att reflektera vidare kring dessa. Det är naturligtvis möjligt att självständigt svara på frågorna, men vi rekommenderar att eleverna regelbundet efter varje läspass/ avsnitt samtalar tillsammans med sitt på förhand utsedda pratpar. Detta fördjupar avsevärt läsupplevelsen. Om fler elever eller en hel klass läser samma bok, kan man dessutom utvidga diskussionen till att omfatta hela gruppen efter att paren först fått fundera tillsammans. Ju fler som samtalar, desto djupare i texten når diskussionen då fler motiveringar och textexempel lyfts fram. Att läsa tillsammans är underbart!

Frågor kring karaktärer, miljö och handling

- Vilka inre och yttre egenskaper beskrivs hos karaktärerna i detta avsnitt?
- Lista miljöerna och platserna i avsnittet och berätta vad man får veta om dem.
- Vilken betydelse har miljön eller platsen för karaktären i avsnittet? Och vilken betydelse har miljön för handlingen?
- Berätta om en händelse i avsnittet som påverkade huvudpersonen positivt. Berätta också om en händelse som påverkade huvudpersonen negativt.
- Beskriv en händelse i avsnittet som överraskade dig eller väckte en annan känsla.

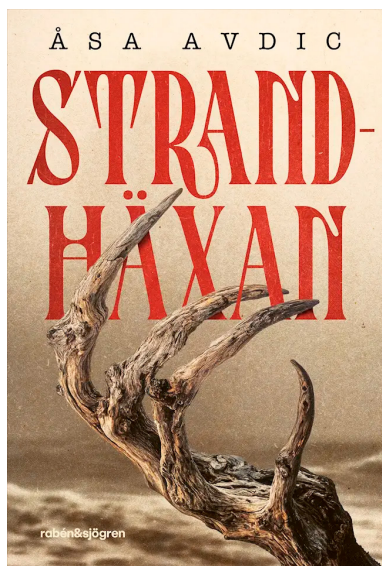
Inspirationsuppgifter inför läsningen

Ett sätt att introducera boken är att låta eleven skapa en egen text som behandlar någon aspekt av verket. På det sättet får eleven en förförståelse av vilka teman som finns i texten och uppgiften väcker förhoppningsvis även engagemang samt intresse för boken.

I detta pedagogiska material finns inspirationsuppgifter inför läsningen till samtliga verk i bokurvalet för åk 7–9 år 2026. Inspirationsuppgifterna för *Grå zon* av Per Sahlin, *Främlingskameleont* av Marta Söderberg samt *Maamaa* av Stefanie Tuurna hittas i avsnittet **Helhetsmaterial**.

Avdic, Åsa

Strandhäxan

Legenden om Strandhäxan, hon som hämnas de vuxnas brott genom att ta deras söner, har alltid funnits i Kilavik. Men är det verkligen bara en myt?

Det har gått ett år sedan Toras storebror Ville och hans klasskompis Selim försvann. Polisen har gett upp och utredningen är nerlagd. Bara Tora och hennes bästis Esther jobbar vidare, de har sin egen utredning – röda trådar mellan skolfoton, kartor och vittnesmål. I trakten viskas det om att det är Strandhäxan som tagit pojkena.

Och när Selim plötsligt hittas på stranden, medvetslös men vid liv, börjar oroväckande saker hända. Tora och Esther inser snart att något rör sig i mörkret och att de måste hitta Ville – innan det är för sent.

Strandhäxan är en Southern Gothic-inspirerad ungdomsbok om vänskap, kärlek, mysterier och sorg. 203 s. Rabén & Sjögren.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Enligt legenden om varnar strandhäxan sitt byte innan hon för bort personen. Strandhäxan letar sig in i offrets drömmar, stängda fönster smäller oförklarligt i vinden och strandsand blåser in i sovrummet. Skriv en kuslig scen där du börjar inne i huvudpersonens mardröm. Beskriv först mardrömmen, hur den blir värre och värre tills personen vaknar för att inse att verkligheten är ännu mer skrämmande...

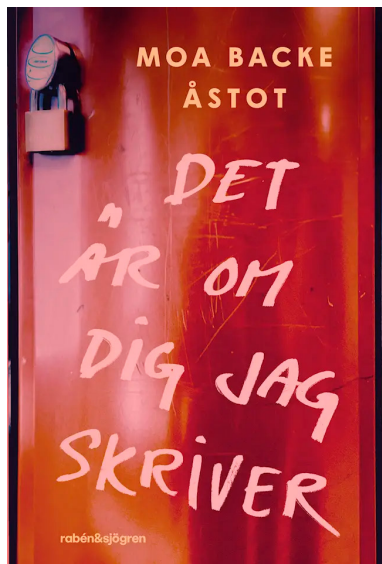
Exempel:

Gränden är mörk och han skyndar sig vidare. Någon följer efter honom, en snabb blick över axeln och han ser två gulglimmande ögon i gatljuset. Nej, tänker han och börjar springa, samtidigt som han hör klorna skrapa mot asfalten. Nej, hinner han tänka då besten faller honom till marken och den heta andedräkten flåsar honom i nacken. Neeej...

Han vaknar med ett ryck, känner febrilt längs nacken om blodet forsar som i drömmen men nej, huden är hel. Bara en dröm. Ändå är det något som känns annorlunda i rummet, fönstret som han är säker på att han stängde på kvällen står nu på vid gavel och en konstig, stickande lukt ligger tät i luften. Och vad är det som låter under sängen?

Backe Åstot, Moa

Det är om dig jag skriver

En kärleksberättelse som känns i hela kroppen

*jag vill
att du ska veta
att det är om dig
jag skriver*

Sista terminen i nian. Klassrummens oskrivna regler, hierarkierna, korridorerna. Blickar som möts och vänds bort, händer som råkar nudda varandra. Hemliga meddelanden sent på natten. Hopp som växer och spricker.

Det är om dig jag skriver är en förtätad och lyrisk roman om den första förälskelsen. Om svek, längtan och om att våga vara sig själv.

Moa Backe Åstots uppmärksammade och kritikerrosade böcker, *Himlabrand* och *Fjärilshjärta*, har vunnit och nominerats till ett flertal priser, både i Sverige och utomlands. 106 s. Rabén & Sjögren.

Inspirationssuppgift inför läsningen

Skriv en klassrumsdikt om längtan! I klassrummet finns det samtidigt många olika känslor och viljor. Fånga dem i en dikt:

Läraren förklarar om _____

Hen vill att vi ska _____

Från bakersta raden hörs _____

Någon viskar om _____

Utifrån lukten av _____

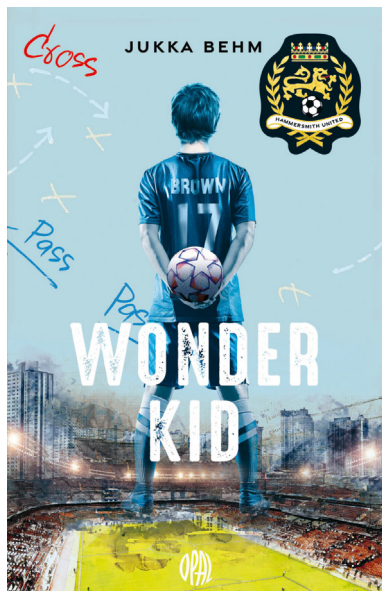
Jag vill bara _____

Tips!

Det finns en lärarhandledning till boken
på www.rabensjogren.se

Behm, Jukka

Wonderkid

En berättelse om en ung spelare som blir den starkast lysande stjärnan på fotbollshimlen!

13-årige Leon Brown bor med sin mosters familj i Weston, en trist småstad i England. Hans mamma är död, och han vet inte vem hans pappa är. Leon älskar fotboll mer än allt annat, men hans morbror låter honom inte träna i Weston Towns pojklag. I stället spelar Leon i parken och lägger upp klipp på Youtube.

En talangscout från Londonklubben Hammersmith United ser klippen och värvar honom till klubbens akademi för unga talanger. Plötsligt byter Leons liv riktning och det verkar som att han kan få allt han nånsin velat ha. Men snart inser Leon att framgången har en baksida och att det krävs mer än bara

talang för att få livet man vill ha.

Wonderkid är första delen i serien *Hammersmith United*. En fängslande bladvändare späckad med fotboll som gjort succé i Finland. 400 s. Opal.

Inspirationsuppgift inför läsningen

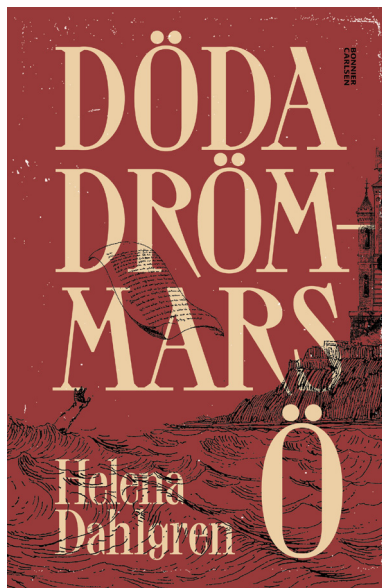
Wonderkid är den första delen i serien om Leon Brown. Den andra delen heter *Skorpionen* och den tredje *Ängels hand*. Skapa en seriestripp med hjälp av titlarna. Välj själv om du vill göra varsin seriestripp för de olika titlarna eller en gemensam för alla tre titlar.

Tips!

På webbplatsen Barnens bibliotek kan du skriva ut tomma mallar för seriestrippar och inspirationsmallar: <https://barnensbibliotek.se/artiklar/alla-samlade-seriestrippar>

Dahlgren, Helena

Döda drömmars ö

Molly har aldrig känt sig hemma någonstans, men när hon får åka på internat över sommaren för att gå en skrivarkurs hoppas hon att äntligen få det sammanhang hon drömt om. Svalö, eller Döda drömmars ö som den kallas, ligger långt ute i skärgården och domineras av den gamla kråkslottliknande skolan där hon ska tillbringa sommarlovet. Först är allt fantastiskt: Molly träffar nya kompisar, kommer igång med skrivandet och blir inspirerad av den karismatiska skrivarkursläraren Cordelia Backe, vars spökhistorier hon vuxit upp med. Till och med hennes kroniska sjukdom, som alltid har hållit henne tillbaka, verkar ha blivit bättre. Kan det vara havsluften?

Molly förstår att det finns en anledning till att just hon hamnat på Döda drömmars ö – och att det är det som hennes berättelse på skrivarkursen måste handla om. Bara hon vågar blicka inåt, känna efter. Klasskompisen Max inspirerar henne att våga skriva om sitt innersta.

Men så börjar underliga saker hända. Natt efter natt drömmer Molly om svart, iskallt vatten. Och hur hon än försöker blir berättelsen hon skriver på inte som hon tänkt sig.

Först kommer drömmarna ... och sedan kommer de döda.

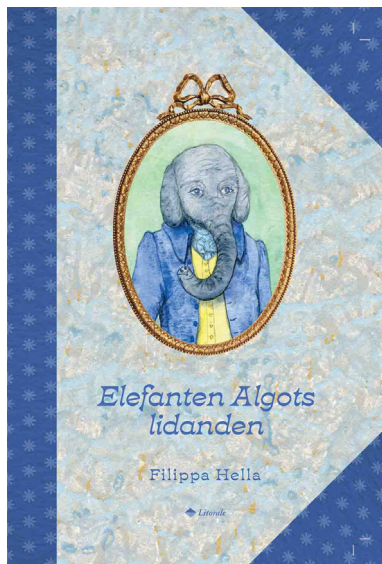
Välkommen till Döda drömmars ö. 208 s. Bonnier Carlsen.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Att skriva om sitt innersta – bokstavligen. Välj ett inre organ (till exempel hjärtat, levern, lungorna) och skriv en kort berättelse eller dikt ur organets perspektiv!

Hella, Filippa

Elefanten Algots lidanden

Algot den sorgmodige är en seriefigur som gråtit på sin fuktiga trasmatta alltför länge. Nu är det dags för Algot att bege sig på en resa, till en annan tid, ett annat land. Han klär sig i blå rock, gul väst, blåa byxor och gula strumpor. Följ med Algot då han dyker in i en av världslitteraturens klassiker.

Elefanten Algots lidanden förmedlar ömsint stämningarna i Johann Wolfgang von Goethes *Den unge Werthers lidanden* i serieromanform. 144 s. Litorale.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Elefanten Algots lidanden är inspirerad av Goethes roman *Den unge Werthers lidanden*. Den är skriven i brevform. Werther skriver brev åt sin vän och berättar om hur han träffar Lotte och blir handlöst förälskad. Romanen är skriven under romantiken och är motsatsen till lagom – allting beskrivs med superlativ.

Skriv ett brev som en fiktiv person. Låt personen berätta om hur hen idag har träffat den mest underbara personen i universum och slösa med överdrifter och utrops-tecken! Använd gärna färggranna liknelser och tävla om vem som kan skapa de mest översvallande och bombastiska beskrivningarna av känslor, personer och platser! Ta hjälp av ett synonymlexikon för att hitta svulstiga ord.

Tips!

Titta på undervisningsfilmen *Den unge Werthers lidanden* på urplay.se för att få veta mera om Goethes brevroman.

Lockhart, E.

Vi föll isär

Inbjudan kommer från ingenstans. Från Matildas far, som hon aldrig träffat. Kingsley Cello är en visionär, en tillbakadragen konstnär. Och han ber henne tillbringa sommaren i hans hus vid havet.

Matilda tackar ja, i hopp om att finna en del av sig själv som hon aldrig riktigt förstått. I stället finner hon Meer, som visar sig vara hennes bror, och två andra tonåringar: Brock, en före detta barnstjärna som jagas av inre demoner, och den vilda Tatum, som gör allt för att få Matilda att lämna deras förfallna tillflyktsort.

Kingsley däremot är spårlöst försvunnen och Matilda försöker förtvivlat ta reda på sanningen om honom, och om sig själv.

Men hemligheter är tjockare än blod, och blod flyter som havsvatten.

Och alla här ljuger.

Vi föll isär är en fristående bok som utspelar sig i samma värld som *Vi var lögnare* – fenomenititeln som har blivit en dundersuccé på Booktok. Den finns nu även som hyllad tv-serie på Prime. 325 s. Lavender Lit.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Matildas pappa Kingsley Cello är en berömd konstnär som ofta målar in personer han känner i scener ur myter eller sagor. Matildas mamma målar han som Persefone då hon flyr underjorden och Hades.

Välj en grekisk myt, till exempel Odysseus som är tillfångatagen av kykloperna eller Ikaros som förbereder sig för att flyga. Välj sedan en karaktär från en favoritbok eller tv-serie och ersätt någon av personerna i myten med karaktären du valt. På vilket sätt kommer handlingen att förändras? Skriv den nya myten!

Nyberg, Sebastian

Hovnarrens hemlighet

En äventyrsroman om försvinnanden, hemligheter och historiska skatter värda att dö för.

För två år sedan hittade kusinerna Malin, Benjamin, Axel och Isabella en över tvåhundra år gammal skatt i närheten av sin sommarstuga i Birkaland. En stor utställning baserad på skattens pergamentrullar öppnar på Nationalmuseum i Stockholm och kusinerna är inbjudna för att fira den historiskt viktiga upptäckten. Men vernissagen är knappt över innan Benjamin är försvunnen och vad som ser ut att vara ett terrorattentat sker i Stockholms tunnelbana. I ett huj är tonåringarna en ny skatt på spåren, men det finns fler som letar och deras motståndare verkar inte sky några medel för att lägga beslag på skatten.

Hovnarrens hemlighet är en fristående uppföljare till *Adjutantens hemlighet* (2022). Berättelsen utspelar sig parallellt i nutid och på 1500- och 1800-talet med spår ända till det bysantinska rikets fall. 413 s. Schildts & Söderströms.

Inspirationsuppgift inför läsningen

I *Hovnarrens hemlighet* får man ta del av tidningsrubriker och artiklar som endast berättar en liten del av vad som egentligen har hänt. Bläddra i en tidning och välj en kort artikel eller notis. Tänk om artikeln/notisen inte alls har fått med hela sanningen? Hitta på en fantastisk berättelse om vad som egentligen hände. Försök få med så många av dessa som möjligt i din berättelse:

- hemlig orden
- internationell konspiration
- historisk händelse
- kidnappning
- känt konstverk
- okänt gift

Helhetsmaterial

Helhetsmaterial finns för *Grå zon* av Per Sahlin, *Främlingskameleont* av Marta Söderberg samt *Maamaa* av Stefanie Tuurna. Helhetsmaterialen innehåller förutom ordkonstuppgifter även läskartor med förslag för läspass samt tre skilda övningar kring ordlistorna.

Sammanlagt fyra ordkonstuppgifter är inplacerade före, under och efter läsningen: en uppgift är den introducerande inspirationsuppgiften inför läsningen, två ordkonstuppgifter är inplacerade under läsningens gång och en uppgift fungerar som avslutande ordkonstuppgift efter läsningen.

Läspassen har grupperats till tre helheter med övningar kring ordlistor. Övningen **Koll på orden** går ut på att svåra ord i avsnitten paras ihop med rätt betydelse. För att stöda elevens läsflyt, görs övningarna kring ordlistorna helst inför läsningen av helheterna.

Läskartorna är skapade enligt modellen 12 läspass per bok. Läskartorna finns även som utskrivbara pdf-dokument för eleverna. Läskartan synliggör helhetsomfattningen samt ger eleven ett sätt att markera avklarad läsning genom att kryssa över avklarad läspass. Läspassen är korta för att uppmuntra till en daglig läsvana i stället för veckovis stormläsning. Läraren väljer själv hur många läspass per vecka eleven förväntas läsa, men helheten är genomförbar på fyra veckor:

- **Vecka 1 Lektion:** *Introducerande inspirationsuppgift plus övningen kring första ordlistan*

Mellan lektionerna: Eleven läser de fyra första läspassen

- **Vecka 2 Lektion:** *Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus ordkonstuppgift*

Mellan lektionerna: Eleven gör övningen kring den andra ordlistan och läser de fyra följande läspassen

- **Vecka 3 Lektion:** *Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus ordkonstuppgift*

Mellan lektionerna: Eleven gör övningen kring den tredje ordlistan och läser de fyra sista läspassen

- **Vecka 4 Lektion:** *Allmänna diskussionsfrågor parvis/i större grupp plus avslutande ordkonstuppgift*

Allmänna diskussionsfrågor

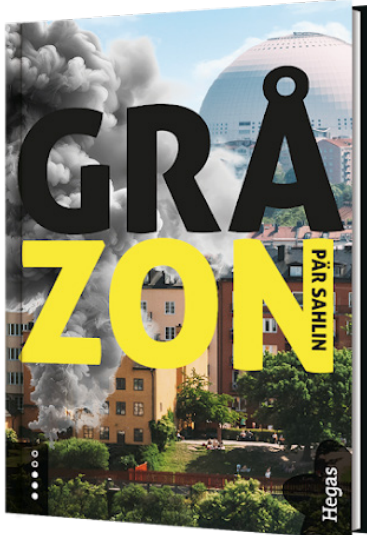
De allmänna diskussionsfrågorna kan användas under läsningen av vilken som helst bok. Diskussionsfrågorna berör karaktärer, miljö samt handling och uppmuntrar läsaren att reflektera vidare kring dessa. Det är naturligtvis möjligt att självständigt svara på frågorna, men att regelbundet efter varje läspass/avsnitt samtala tillsammans med sitt på förhand utsedda pratpar fördjupar läsoplevelsen på ett helt annat sätt. Om fler elever eller en hel klass läser samma bok, kan man dessutom utvidga diskussionen till att omfatta alla efter att paret först fått fundera tillsammans. Ju fler som samtalar, desto djupare i texten når diskussionen då fler motiveringar och textexempel lyfts fram. Att läsa tillsammans är underbart!

Frågor kring karaktärer, miljö och handling

- Vilka inre och yttre egenskaper hos karaktärerna beskrivs i detta avsnitt?
- Lista miljöerna och platserna i avsnittet och berätta vad man får veta om dem.
- Vilken betydelse har miljön eller platsen för karaktären i avsnittet? Och vilken betydelse har den för handlingen?
- Berätta om en händelse i avsnittet som påverkade huvudpersonen positivt. Berätta också om en händelse som påverkade huvudpersonen negativt.
- Beskriv en händelse i avsnittet som överraskade dig eller väckte en annan känsla.

Sahlin, Per

Grå zon

Hedda vill stanna tiden. Skolan är slut och kvällen med Jack är perfekt. Sommarnatten är full av löften. Men redan nästa dag är det något som är fel. Någon saboterar internet, och på radio talar de om en främmande makt. De säger att Sverige inte befinner sig i krig, men inte heller i fred. En grå zon. Plötsligt står Hedda med ensamt ansvar för sin lillebror i en värld där inget längre går att lita på.

Vad gör en ensam femtonåring när krig bryter ut i landet? Hur klarar vi oss bäst i en tid av kris? Pär Sahlin byter epa mot stridsvagnar i serien GRÅ ZON. Här blir frågor om beredskap, sårbarhet, politik, hot och krig brännande nära och relevanta. *Grå zon* är första delen i serien. 93 s. Hegas.

Inspirationssuppgift inför läsningen

Titeln *Grå zon* beskriver ett tillstånd där landet inte är i krig, men heller inte i fred. Ordet gråzon betyder just att vara i gränszonen mellan två företeelser, som mellan motsatserna svart och vitt.

Hurdan zon kunde andra färger beskriva? Välj två företeelser för varje färgzon. Avsluta dikten med en beskrivning av regnbågszonen! Hurdan dikt blir det?

*Blåzon är mellan...
Gulzon är mellan...
Rosazon är mellan...
Brunzon är mellan...
Lilazon är mellan...
Rödzon är mellan...
Grönzon är mellan...
Regnbågszon är...*

Exempeldikt:

*Blåzon är mellan val och vatten
Gulzon är mellan smör och regnrock
Rosazon är mellan läppar och spunnet socker
Brunzon är mellan knäckebröd och tweed
Lilazon är mellan hyacint och hårslinga
Rödzon är mellan jul och tomat
Grönzon är mellan trafikljus och butikslogo
Regnbågszon är allas skimrande fest!*

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

Du vaknar på morgonen och märker att det inte finns något internet! Beskriv kort vad du gör då. Vad är det bästa och sämsta med att inte ha internet?

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

Hedda och Ville befinner sig i en situation som påminner om ett dataspel. Välj ditt favoritdataspel och föreställ dig att du plötsligt är med som en person i spelet. Vilken avatar väljer du att vara? Beskriv din avatar!

- *Rubrik (spelets namn):*
- *Namn:*
- *Utseende:*
- *Styrkor:*
- *Svagheter:*
- *Favorithändelse i spelet:*

Avslutande ordkonstuppgift

Slutet i Pär Sahlins *Grå Zon* är öppet. Hur tror du att det ska gå? Skriv en fortsättning i dagboksform, välj själv om du skriver som Hedda, Fabian, Ville eller Luna. Skriv tre inlägg där du berättar om:

1. *Vad som händer precis efter att boken slutar*
2. *Hur de får hjälp på vägen*
3. *När de kommit fram*

Sahlin, Per: Grå zon - Koll på orden

Läspass 1–4

1. Lysdiod	a) förolämpad
2. Hovra	b) en slags lampa
3. Sabotera	c) skada, motarbete
4. Förnärmad	d) bevakad
5. Påpassad	e) handling som vill inverka på myndigheter
6. Silhuett	f) personlig, digital avatar
7. Påverkansoperation	g) skuggbild
8. Bitmoji	h) sväva över en punkt

Läspass 5–8

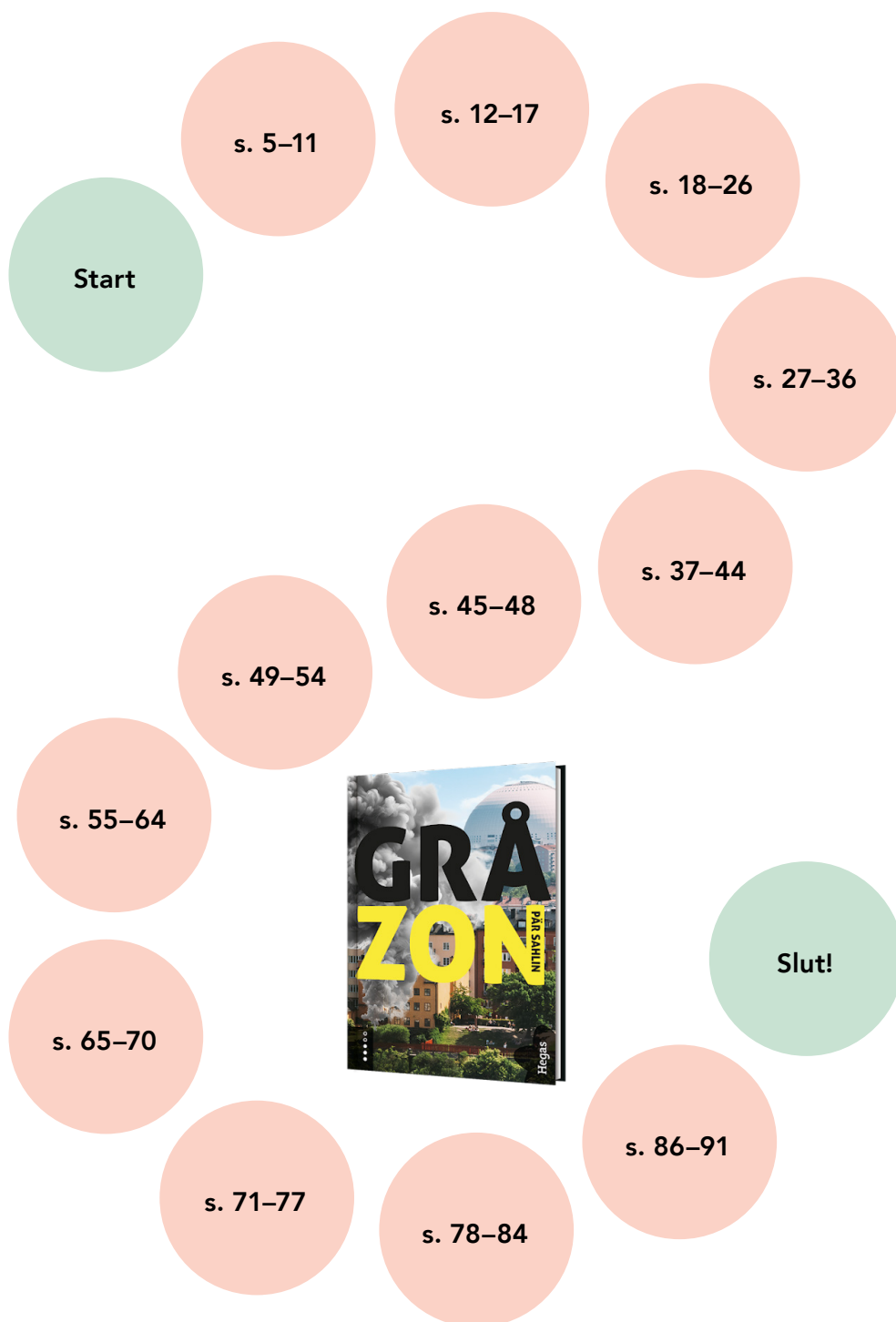
1. Stötvis	a) ytterlinjer
2. Knapphändig	b) paranoid
3. Konturer	c) som sker i stötar
4. Nojig	d) mycket snabb, svängande rörelse
5. Baxa	e) tryggt utrymme vid bombning
6. Farkost	f) fortskaffningsmedel i luft, rymd eller vatten
7. Vibrationer	g) flytta med hjälp att lyft
8. Skyddsrum	h) fåordig

Läspass 9–12

1. Stram	a) låta som ur en högtalare
2. Tsunami	b) högt röstläge
3. Klonka	c) havsvåg efter jordbävning
4. Burkig	d) plattform längs järnvägs- eller tunnelbanespår
5. Perrong	e) styrs automatiskt
6. Autopilot	f) låta på ett dovt och metalliskt sätt
7. Falsett	g) fullständig förstörelse
8. Förödelse	h) spänd

Läskarta Sahlin, Per: *Grå zon*

Sidnumren är hämtade ur Hegas upplaga 2025.

Söderberg, Marta

Främlingskameleont

Om hela livet vilar på en lögn?

Så länge hon kan minnas har fjortonåriga Miriam trott att hennes adoption var självklar. Att hon blev övergiven av sin mamma. Men sanningen visar sig vara en annan – hon blev stulen.

Beskedet sätter hela tillvaron i gungning. Hemma betar sig resten av familjen som om inget har hänt medan ilskan och sorgen växer i Miriam. Och på fotbollsplanen – hennes trygga punkt – börjar motsättningarna koka när två lag tvingas bli ett.

Miriam försöker hålla alla på avstånd. Men ändå slinker de in. Noel, som börjar som en fiende men snart blir något helt annat. Sandor, bästa vännen

som hon trodde var förlorad. Samira, som alla varnar henne för. Men hur hittar man rätt i tillvaron när man inte har någon aning om vem man själv är?

Marta Söderberg debuterade 2009 med den hyllade tonårsromanen *Sista chansen* och har sedan dess skrivit flera kritikerrosade ungdomsböcker. I *Främlingskameleont* skildrar hon med en sårbar ärlighet vad som händer när man tvingas omvärdera hela sin bakgrund. Själv adopterad och med en liknande historia i bagaget skriver hon om identitet, tillhörighet och den smärta sanningen kan föra med sig på ett sätt som är omöjligt att värja sig ifrån. 220 s. Bonnier Carlsen.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Slut på sagan. På första sidan i *Främlingskameleont* beskriver Miriam hur någon kommenterat hennes liv som "en riktig saga" och hur Miriam beskriver upplevelsen av att hela hennes liv är en lögn med orden "sagor tar slut".

Många traditionella sagor slutar med "Och så levde de lyckliga i alla sina dagar". Men tänk om det inte alls tog slut där? Och tänk om det inte alls fortsätter lyckligt?

Välj en saga (Rödluvan, Prinsessan på ärten, Snövit och de sju dvärgarna, Askungen, Hans och Greta, Törnrosa...) och hitta på en riktigt bedräglig och hemsk fortsättning på sagan! Låt huvudpersonen drabbas av en massa ledsamheter innan du löser problemen och skapar ett nytt lyckligt slut.

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

Bekräftelsejäv betyder att man uppmärksammar, tolkar och minns information som bekräftar ens förutbestämda åsikt och ignorerar eller förkastar allting som motsäger åsikten.

Skriv en dialog mellan två personer som totalt missförstår varandra. Båda tror att den andra egentligen har en helt annan avsikt med det hen säger. Kanske en förälder som frågar om barnets veckoslutsplaner för att föräldern vill överraska barnet med något roligt medan barnet uppfattar det som ett förhör och tror att föräldern ska gnälla om att hen ska läsa läxor? Eller två skolkompisar, där den ena frågar om den andras hobby eftersom hen är förtjust i skolkompisen medan skolkompisen tror att hen frågar för att göra sig lustig över hobbyn? Skriv ur ett allvetande perspektiv så att du kan skriva ut både vad personerna säger och tänker.

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

Miriam utsätts för många fördomsfulla, personliga frågor av främlingar:

Minns du din riktiga mamma?

Varifrån kommer du egentligen?

Älskar du dina föräldrar lika mycket som dina riktiga?

Skriv en dikt av alla fördomar och fördomsfulla frågor som Miriam möter! Avsluta dikten med hur det känns för Miriam. Om du vill, kan du också skriva en dikt om någon annan som utsätts för fördomsfulla och personliga frågor!

Avslutande ordkonstuppgift

Leta reda på Tomas Tranströmers dikt "Gläntan" och läs om platsen som endast hittas av de som är vilse. Skriv en egen dikt om att hitta något fint på ett oväntat ställe!

Söderberg, Marta: *Främlingskameleont* - Koll på orden

Läspass 1–4

Periferin

a) nabor i sulan på sportsko

Vädjan

b) av olikartade delar

Plösen

c) cirkelbana som fortsätter för alltid

Fragmentarisk

d) sprängas inåt

Dobbar

e) göra motstånd

Implodera

f) utkanten av ett runt område

Motvärn

g) tungan på skon

Evighetsloop

h) ödmjuk begäran

Läspass 5–8

Hägringar

a) framfusigt

Begynnande

b) börjande

Matchställ

c) gemensamt

Amorbåge

d) som sker stegvis

Barista

e) person som jobbar med att tillreda kaffe

Påfluget

f) överläppens övre kontur

Kollektivt

g) tävlingskläder

Successivt

h) synvillor

Läspass 9–12

Skohorn

a) göra samtidigt

Synkronisera

b) ge sig (i väpnad konflikt)

Dissekera

c) hjälpmedel för att ta av sig skor

Gard

d) skyddsställning

Kapitulera

e) skärva

Kosmopolit

f) skära sönder kropp för att undersöka

Älta

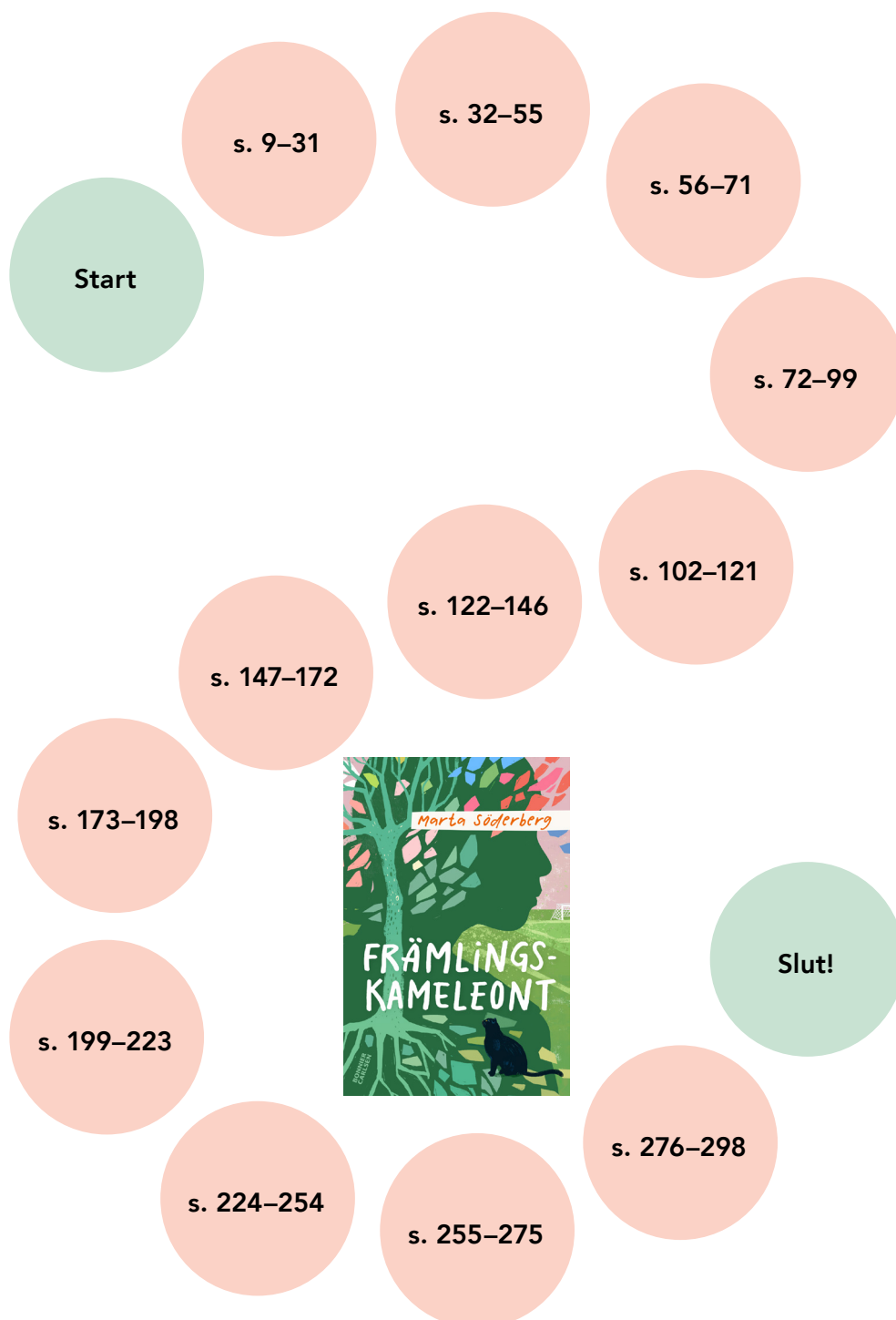
g) upprepat diskutera

Spillra

h) världsmedborgare

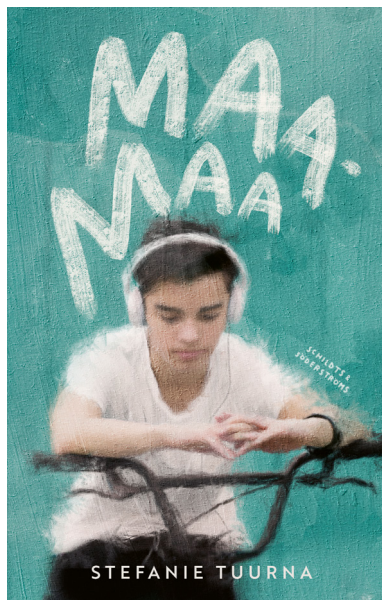
Läskarta Söderberg, Marta: Främlingskameleont

Sidnumren är hämtade ur Bonnier Carlsen Bokförlags upplaga 2025.

Tuurna, Stefanie

Maamaa

Akiras enda vänner är en cykel och en diktafon. Till dem kan han prata, medan stamningen sätter stopp för det framför andra människor. Och ingen låter Akira glömma att han pratar konstigt. Eller att han är halv japan.

Akiras föräldrar kämpar med sina egna sorger, men ger honom idén att spela in sin röst. Ur ljudklippen uppstår en melankoliskt vacker versroman om en mobbad gymnasieelevs inre världar och flyktvägar.

Maamaa är en häpnadsväckande debutroman om att hitta sin egen röst. Nominerad till Finlandiapriset för barn- och ungdomslitteratur 2025. 400 s. Schildts & Söderströms.

Inspirationsuppgift inför läsningen

Onomatopoetisk betyder ljudhärmande eller ljudmålande. Det kan vara "riktiga" ord (porla eller bubbla) eller ord som bara beskriver ljudet (sch). I dikter används ofta påhittade, onomatopoetiska ord för att beskriva något (schyssjande).

Fundera över ljudmiljön i skolans matsal. Samla först ord som beskriver ljuden, både "riktiga" ord som skramla och påhittade, onomatopoetiska ord. Kanske du kan skapa sammansatta ord för att beskriva ljuden? Tand-gaffelkollisionsklonk eller matsalsvakts-mummel?

Skriv sedan en dikt där du försöker fånga stämningen i matsalen med hjälp av dina ord!

Läs gärna dikten högt för en kompis.

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 4

Föreställ dig en magisk cykel! Hur ser den ut och vilka magiska egenskaper har den? Beskriv minst fem yttre kännetecken och minst fem magiska egenskaper!

Ordkonstuppgift efter läspass nummer 8

I *Maamaa* beskrivs varelsen baku, som kan byta skepnad och som kan äta ens mardrömmar. Man ska ändå akta sig för bakun, för den kan också äta ens drömmar, önskningar och förhoppningar.

Skriv en berättelse om en person som ständigt hemsöks av hemska mardrömmar. En dag kommer en baku på besök och lovar hjälpa till. Om hen bjuds in lovar bakun äta upp alla personens mardrömmar. Personen är först glad, men efter en tid märker hen att också önskedrömmar börjar försvinna...hur ska det riktigt sluta?

Avslutande ordkonstuppgift

Samla tillsammans i klassen kända repliker ur filmer. Skriv sedan en dialog mellan två personer som försöker komma överens om vad de ska äta till middag. Försöker få med så många av replikerna (eventuellt i översättning) som möjligt i dialogen!

Tuurna, Stefanie: *Maamaa* – Koll på orden

Läspass 1–4

Prolog	a) utanför det som går att förklara
Diktafon	b) en slags inspelningsapparat
Paradoxalt	c) hetsa till uppror
Paranormal	d) upprepad diskutera utan att komma vidare
Uppvigla	e) kort inledning till litterärt verk
Vulgär	f) berättande, fantastiskt
Älta	g) motsägelsefullt
Episkt	h) grov, ohyfsad

Läspass 5–8

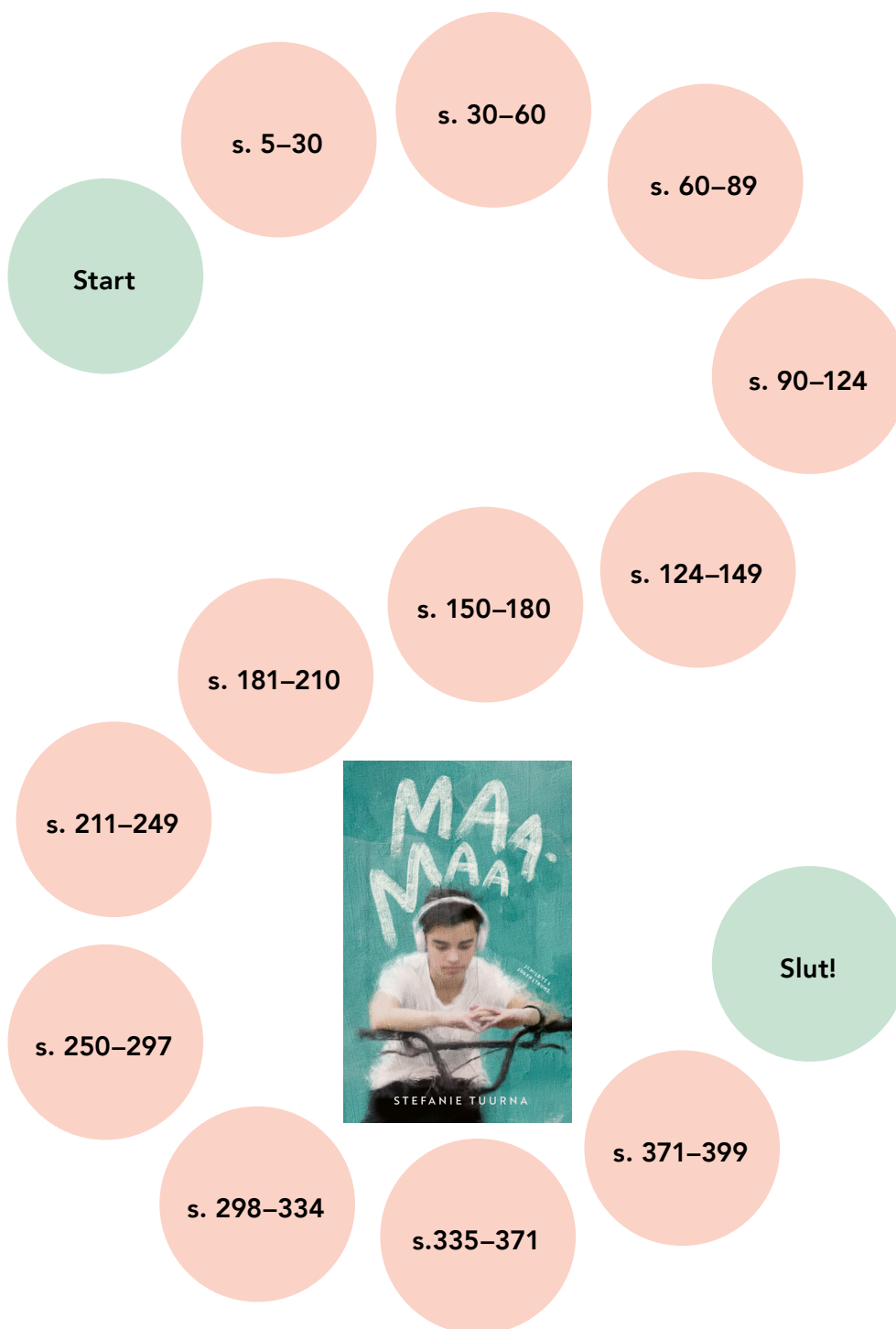
Exceptionell	a) elitgrupp soldater
Käbbla	b) störde händelse
Anekdoter	c) högst ovanlig
Kommandotrupp	d) stark lust
Incident	e) uppför sig utan återhållsamhet
Begär	f) smågräla om oviktigheter
Hämningslös	g) intellektuell
Kognitiv	h) korta skämtsamma historier

Läspass 9–12

Apatisk	a) ljud från många håll
Kakofoni	b) stegvis öka
Eskalera	c) förskräckt
Avfärda	d) charmigt brokig
Bestört	e) finna sig, ge upp
Harang	f) fullständigt likgiltig
Pittoresk	g) ordsvammel
Resignera	h) vägra befatta sig med

Läskarta Tuurna, Stefanie: Maamaa

Sidnumren är hämtade ur Schildts & Söderströms upplaga 2025.

Välkommen på inspirationsträff för lärare!

Under träffen presenteras inspirationsmaterialet samt målsättningarna bakom uppgifterna. Det finns också tid under träffen att utbyta tankar och dela erfarenheter med varandra i ett virtuellt lärarrum.

- tisdag 6.10.2026 kl. 15:00–16:00

Länk till träffen finns på ordkonst.fi under Åk 7 uppåt -> Bokpaket åk 7 uppåt.

Sugen på mera ordkonst?

Sydkustens ordkonstskola erbjuder grundläggande konstundervisning i ordkonst för unga i åk 7–9 i Helsingfors, Åbo samt på distans. Tipsa gärna läs- och skrivglada unga om möjligheten att ytterligare få utvecklas som skribent samt skapa litterärt tillsammans med andra likasinnade runtom i Svenskfinland!

Ta gärna kontakt så berättar vi mera!

ordkonst@sydkusten.fi

www.ordkonst.fi

LWS | Lisi Wahls stiftelse
för studieunderstöd